

นำร่องติดตั้ง รีวล้อมป่ากันช้าง

๑ อส.ร่วมมือ ม.เทคโนโลยีมหานคร จัดทำมาตรฐานรีวไฟฟ้าต้นแบบ แก้ปัญหาคนทะเลาะกับช้างป่า ป้องกันรุกล้ำเขตแดน ช่วยจัดการพื้นที่อนุรักษ์ได้ยั่งยืน ชี้แนวโน้มปัญหารุนแรงมากขึ้น ส่งผลช้างบาดเจ็บและเสียชีวิตจากฝีมือมนุษย์ เริ่มนำร่องติดตั้งรีวไฟฟ้าป่าสลักพระ จ.กาญจนบุรี

เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (อส.) และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร ลงนามความร่วมมือทางวิชาการวิจัยและบูรณาการองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า

นายชัชวาลย์ พิศดำขำ ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า อส. กล่าวว่า ที่ผ่านมาปัญหากระทบกระทั่งกันระหว่างช้างป่ากับคนเกิดขึ้นมานาน และมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ทั้งคนทำร้ายช้างจนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต

ขณะที่ช้างป่ากินพืชผลการเกษตรของชาวบ้าน แต่ยังไม่มีความป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงร่วมมือกับ ม.เทคโนโลยีมหานคร เพื่อนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการบริหารจัดการอนุรักษ์ช้างป่า และสัตว์ป่าต่างๆ ทั้งนี้ จะเริ่มนำร่องด้วยการจัดทำมาตรฐานรีวไฟฟ้าต้นแบบแห่งแรกที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อแก้ปัญหาคนกับช้างป่าไม่ให้เกิดการรุกล้ำเขตแดนระหว่างกัน

นายชัชวาลย์กล่าวว่า สภาพความเป็นจริงของปัญหาระหว่างคนกับช้างป่านั้น เกิดขึ้นจากคนบุกรุกผืนป่าอันเป็นถิ่นอาศัยและเส้นทางหากินของช้างป่า ช้างเป็นสัตว์ใหญ่ จำเป็นต้องกินอาหารวันละ 300 กิโลกรัม น้ำ 100 ลิตร ต้องเดินและกินอาหารไป

ตลอดเส้นทางโดยผู้กันเป็นฝูง แต่เมื่อพื้นที่ป่ามีขนาดเล็กลงทำให้บ้านของช้างป่าก็เล็กลงไปด้วย เพราะถูกชาวบ้านยึดครองแล้วแผ้วถางป่าจนกลายเป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ หากมองจากภาพถ่ายมุมสูงจะเห็นชัดเจนว่าบริเวณชายป่ามีลักษณะเตียนโล่ง ส่วนช้างก็เดินหาอาหารตามวงจรเดิมๆ ส่งผลให้ช้างตกเป็นจำเลยบุกรุกกินพืชผลของชาวบ้าน บางตัวถูกยิงบาดเจ็บ บางตัวกินสายไฟฟ้าที่วางเป็นกับดักไว้แล้วตายก็มี

“จริงๆ แล้วช้างก็เดินหาอาหารตามวงจรชีวิตของมันเช่นเดิม แต่ป่าถูกเปลี่ยนแปลงเป็นแปลงเพาะปลูกพืชผลการเกษตร จึงเกิดปัญหากระทบกระทั่งกัน เพราะช้างมักจะติดใจที่ได้กินพืชผลของชาวบ้าน ซึ่งมองว่าช้างเข้ามาทำความเสียหาย แต่ในแง่ของระบบนิเวศ ช้างใช้ชีวิตตามปกติ แรกกลับถูกทำร้าย ชาวบ้านอ้างว่าป้องกันตนเอง สำหรับกฎหมายจับกุมได้เฉพาะผู้บุกรุกป่าเท่านั้น”

สำหรับแนวเขตการจัดทำรีวไฟฟ้าในบริเวณที่มีความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับช้างป่า จะติดตั้งตามแนวผืนป่าที่กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งพื้นที่อนุรักษ์ ในเบื้องต้นรีวไฟฟ้าจะต้องมีมาตรฐานคือ ความปลอดภัยต่อชีวิตช้างป่าและสัตว์ป่าอื่นๆ ไม่ใช้กระแสไฟฟ้าสูงจนเป็นอันตราย แต่ขณะเดียวกันจะต้องใช้กระแสไฟฟ้าที่สามารถเตือนให้ช้างป่าได้รู้ตัวว่าห้ามเข้าใกล้แนวรีว และต้องมีความมั่นคงแข็งแรงไม่ให้ชาวบ้านบุกรุกป่า ส่วนจะเป็นรูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับกรออกแบบและจัดสร้างของคณะวิศวกรจาก ม.เทคโนโลยีมหานคร

ผอ.สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า อส. กล่าวอีกว่า รีวไฟฟ้างดงถาวรนี้ถือเป็นต้นแบบที่จะนำมากำหนดใช้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ซึ่งมีปัญหากระทบกระทั่งกันระหว่างชาวบ้านกับช้างป่า และจะขยายผลไปยังผืนป่าหลายแห่งที่มีปัญหา เช่น ป่าแถบจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ดังนั้นนอกเหนือจากการใช้เทคโนโลยีมาช่วยทำงานนี้แล้ว ยังจะต้องสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านให้ร่วมมือกันแจ้งเจ้าหน้าที่หากพบช้างป่าเล็ดลอดเข้ามาในพื้นที่ชาวบ้าน ตลอดจนช่วยกันติดตามภาวะสุขภาพและพันธุกรรมช้างป่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรชีวภาพของประเทศอย่างยั่งยืน

ผอ.สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า อส. กล่าวอีกว่า รีวไฟฟ้างดงถาวรนี้ถือเป็นต้นแบบที่จะนำมากำหนดใช้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ซึ่งมีปัญหากระทบกระทั่งกันระหว่างชาวบ้านกับช้างป่า และจะขยายผลไปยังผืนป่าหลายแห่งที่มีปัญหา เช่น ป่าแถบจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ดังนั้นนอกเหนือจากการใช้เทคโนโลยีมาช่วยทำงานนี้แล้ว ยังจะต้องสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านให้ร่วมมือกันแจ้งเจ้าหน้าที่หากพบช้างป่าเล็ดลอดเข้ามาในพื้นที่ชาวบ้าน ตลอดจนช่วยกันติดตามภาวะสุขภาพและพันธุกรรมช้างป่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรชีวภาพของประเทศอย่างยั่งยืน